

2849

ՀՐԱՅՐԱԿՆԵՐ

ԴԵՐՈՒԵԼՈ ՀՕԳԵԽՈՐ ՃԵՄԱՐԸՆԻ

Ա Յ Ա Կ Բ Տ Ս Ն Ե Ր Ի Ւ

— Հ Յ Ա Վ Ա Շ Ա Վ Ա Շ —

Ա. Ե Զ Մ Ի Ա Ջ Ի Ւ

Bilburiand suporasi. Wm. C. Brown

1916

14409

~~2849~~

Ի վերայ իսկականին
Հաւատելով զիրահանգս, տամ
ի զործագութիւն:
5 Սեպտեմբերի 1916 թ.

Գ Ե Ա Բ Գ Ե

ԿԱՅՈՒՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

14409

Հ Ր Ա Ջ Ո Ւ Թ Ո Ւ
Տ Ե Ա Բ Ա Բ Գ Ե

Մորագնացոյն Խորացիկոսի Ամենայն Հայոց

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ Ն Ե Ր

Գ Ե Ո Ր Գ Ե Ա Ն Հ Ո Դ Ե Խ Ո Ր Ճ Ա Ն Ի
Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ Ն Ե Ր Ի Ն.

1. Ճեմարանի աշակերտների ներքին
կեանքի անմիջական վերահսկիչներն են
Տեսուչը, Տեսչի օգնականը, դաստիարակ-
ները և վերակացուները, որոնց կարգադրու-
թիւնները պարտադիր են աշակերտների
համար:

2. Աշակերտները որ և է խնդրու գի-
մում են հերթապահ վերակացուին կամ
դաստիարակին, իսկ կարևոր գէպերում
Տեսչի օգնականին:

Ծանօթ. Տեսուչն ունի ընդունելութեան որոշ
ժամկեր.

3. Աշակերտները պարտաւոր են վարք ու բարքով, խօսքով, գրութեան մէջ լինել պարկեցաւ ու վայելուչ:

4. Աշակերտները պարտաւոր են վայելուչ կերպով ողջունել ՎեհԱֆԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ, Մայր Աթոռի միաբաններին եւ Ճեմարանի ուսուցիչներին ու պաշտօնեաներին:

5. Աշակերտներից պահանջւում է մաքրութիւն և մաքրասիրութիւն:

6. Աշակերտները պահպանում են պատշաճաւոր լսութիւն բոլոր համախմբումների ժամանակ՝ եկեղեցի գնալիս, եկեղեցում, ազօթքի սրանում, դասարանում, սեղանատանը, ննջարանում և այլն:

7. Բոլոր աշակերտները յաճախում են եկեղեցի նախատօնակ և շարաթ երեկոներին, այլ և կիրակի և տօն օրերի ու պատարագին:

ծանօթ. 1. Երկեցիկ խումբը եւ եկեղեցում հերթով սպասաւորպնիքը յաճախում են եկեղեցի սահմանուած կարգով ու թուսով:

2. Երկեցիկ խումբն եկեղեցում եւս ենթարկում է երկեցողութեան ուսուցչի կամ նորաօնականի հրահանգներին.

8. Աշակերտները խոստովանում ու հաղորդում են տարեկան մի անգամ:

9. Աշակերտներն իրենց ստացած հարկաւոր հագուստեղինը, ուսումնական ու դասսական պիտոյքները, դասագրքերն ու ընթերցանութեան գրքերը պարտաւոր են պահել մաքուր ու խնամքով:

10. Աշակերտները պէտք է հոգատար լինին Ճեմարանի գոյքին:

11. Աշակերտը հատուցանում է ամեն մի կորցրած կամ փչացրած իրի արժէքը:

— ՀՀ ՀՀ —

12. Առաւոաը որոշեալ ժամին հերթապահ վերակացուի ազդարարութեամբ աշակերտները պարտաւոր են անյապաղ վերկենալ, հագնուել, անկողինը յարդարել ու ելնել ննջարանից:

13. Առաւոտեան ու երեկոյեան զանգը հնչելուն պէս աշակերտները հաւաքւում են Ճեմարանի ներքին սրահում և կարգով բարձրանում վերին սրահն ազօթելու:

Առաւոտեան ազօթքից յետոյ նոյն կարգով իջնում են ցած և ապա գնում սեղանատուն թէյի: Երեկոյեան ազօթքից յետոյ

Ա. Բ. Գ. դասարանի աշակերտները կարգով
գնում են ննջարան, իսկ Դ. Ե. Զ. դասա-
րանցիներից ցանկացողները իրենց դասա-
րանները՝ շարունակելու զբաղմունքը առ
առաւելն մինչև ժամը 11-ը:

14. Աշակերտները սեղանատուն են
գնում և ենում այնտեղից կարգով ու
միասին:

15. Սեղանատամնն աշակերտները պար-
տաւոր են պահպանել լուսիթիւն և հարկաւոր
գէպքում դիմել միայն վերակացուին:

— ՀԱՅ ՀՅ. —

16. Դասի զանգը հնչելուն պէս աշա-
կերտները պարտաւոր են առանց աղմուկի
շտապել դասարան, հանգիստ նստել իրենց
տեղերը և լուս սպասել ուսուցչին:

17. Պաշտօնական և աղատ ժամերին,
ինչպէս և սերտարանում աշակերտները ձե-
մարանի Տեսչին, ուսուցիչներին և միւս
պաշտօնեաներին, նաև հիւրերին, ողջունում
են ոտքի կանգնելով:

18. Դասը չիմացող աշակերտը դասի
սկզբին յայտնում է ուսուցչին այդ մասին:

Զանգուրած դասի համար աշակերտը հաշիւ
է տալիս ուսուցչին:

19. Հիւանդութիւն և այլ սկատճառով
բացակայող աշակերտները պարտաւոր են
ըաց թողած դասերը հասցնել:

20. Դասի ժամանակ պարտաւոր են
լինել հանգիստ, ուշադիր, չխանգարել ըն-
կերներին և չյուշել:

21. Դասը վերջանալուն պէս աշակերտա-
ները պարտաւոր են զուրս դալ դասարանից:

22. Դասարանի ըուլոր աշակերտները
պարտաւոր են դաստիարակի նշանակած
կարգով ու նրա ցուցմամբ օրապահութիւն
անել:

23. Օրապահները պարտաւոր են:

ա. Հսկել դասարանի մաքըութիւն և օդա-
փոխութիւն:

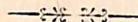
բ. Պատրաստ պահել դասարանում կաւիճ,
սրբիչ, ուսուցչական սեղանի գրիչն ու
թանաքամանը և իւրաքանչիւր դասի
անհրաժեշտ պիտոյքները և գործադրու-
թիւնից յետոյ խնամքով յետ տանել:

գ. Որ և է իրի պակասութիւն գէպքում

օրապահը պէտք է դիմէ հերթապահ
վերակացուին:

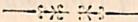
24. Սերտողութիւններին աշակերտները
պարտաւոր են զրադուել դասարաններում:
Արգելում է սերտողութեան միջոցին դա-
սարանից ելնել առանց վերակացուի թոյլ-
տութեան:

25. Աշակերտներին նուագել թոյլա-
տըրում է երաժշտանոցում նշանակած ժա-
մանակին:

26. Հիւանդացող աշակերտը պարտա-
ւոր է գնալ հիւանդանոց հերթապահ վերա-
կացուի տոմսակով և առողջանալուց յետոյ
դուրս գալ այնտեղից բժշկի տոմսակով:

27. Աշակերտները հիւանդներին այ-
ցելել կարող են միայն հերթապահ վերա-
կացուի տոմսակով:

28. Զրօսանքի գնալ ցանկացող աշա-
կերտները, որոշեալ ժամերին, զրօսանքի են
գնում և վերադառնում հերթապահ վերա-
կացուների հետ:

29. Վարչութեան թոյլտութեամբ աշա-
կերտները այցելութեամբ և կարևոր գործով
կարող են բացակայել ձեմարանից կիրակի
և տօն օրերը և նրանց նախընթաց երեկոները:

30 Ձեմարանում, սեղանատանը և նըն-
ջարանում արգելում է կրել գլխարկ և հագ-
նել վերարկու ու կրկնակօշիկ:

31. Աշակերտներին արգելում է կրել
մատանի կամ որ և է ուրիշ զարդ, ինչպէս
և ձեռնափայտ:

32. Ա. ակերտները դրամ՝ չեն պահու-
իրենց մօտ, այլ յանձնում են վարչ և թեամ-
նշանակած անձին, որից և առանում
մաս-մաս որոշեալ ժամերին:

33. Աշակերտներին չի թոյլատրուու
առանց հերթապահ վերակացուի ու ութեամ-
յանձնարարութիւններ անել ծառաներին:

34. Աշակերտներին արգելում է առ
ու ծախով զրադուել միմնանց հետ:

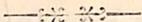
35. Աշակերտներին արգելում է ծխել՝

36. Աղատ ժամերին աշակերտական
զրոյցներ ու խորհրդակցութիւններ թոյ-

լատրելի են միայն վարչութեան դիտութեամբ և դաստիարակի ղեկավարութեամբ:

37. Աշակերտներին արգելում է յաշակնել ակումբներ, վաղարշապատի թէյատրները, կաթնատները և ճաշարանները:

38. Աշակերտները կարող են պարերական հրատարակութիւններ ստանալ վարչութեան թոյլտութեամբ:

39. Ճեմարանն ունի ընթերցարան, որտեղ աշակերտները որոշեալ ժամերին կարող են կարդալ ստացուած պարբերականները:

40. Աշակերտները ճեմարանի մատենագարնից օգտուում են յատուկ մշակուած հրահանգներով:

41. Վերոյիշեալ հրահանգները պարտադիր են բոլոր աշակերտների համար: Իւրաքանչիւր զանցառու կիրի համապատասխան պատիժ:

42. Սոյն հրահանգներում չնախատեսած գիտուածների համար աշակերտները ցուցմունք են ստանում վարչութիւնից:

ՔԱՂՈՒՑՔՆԵՐ

ՃԵՄԱՐԱՆԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԻՑ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ.

1. Քննութիւնք ընդունելութեան աշակերտելոց լինին մի անդամ և եթի տարւոջ և աւուրբք ինչ յառաջ քան զսկիզբն ուսումնական տարեղիլոյ:

(Յօդ. 73):

2. Որք մի անդամ ցանկացեն մտանիլ յաշակերտութիւն ճեմարանի, մատուցցնինդիր յանուն վեչչԱ.ՓԱ.Բ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻՆ, ոչ անգան քան զ1 Յուլիսի:

(Յօդ. 74):

3. Ծնդ լինզրազրի մատուցանին վկայագիր ուսման և բարի վարուց, եթէ հանգերձեալն ի մտանիլ ճեմարան ելեալ իցէ յուսումնարանէ իմեքէ, այլ և վկայական ծննդեան և մկրտութեան, ևս և պատուաստման ծաղկի:

(Յօդ. 75):

4. Նորեկ աշակերտք քննեսցին ի բժշկէ

Ճեմարանին որ տայ Տեսչին գրաւոր տեղեկութիւն զառողջութենէ նոցա:
(Յօդ. 76):

5. Կարեն բնելարեալ լինիլ աշակերտք յամինայն դասարանս յետ կանոնաւոր հարցարնութեան:

(Յօդ. 78):

6. Յառ ջին դասարան մտանին պատանիք ի 14 էն ց16 ամեայս և ըստ այսմ համեմատեալ կազմեսցի ոււցակ ամաց վասն աշակերտելոց յաջորդ դասարանաց:

(Յօդ. 81):

7. Նորեկ աշակերտք պարտին դնել ի գրաւ զգումար ինչ. այն է յայսկոյս կովկասեանց 50 րուրի, իսկ եկեալք յայլ վիճակաց Ռուսաստանի կամ յօտար աշխարհաց 75 րուրիս, որպէս զի հատուսցի այն ի ծախս ճանապարհի, եթէ հարկ լիցի արձակել զաշակերտն զայն, ևս և ի գին կորուսեալ կամ վատնեալ գրոց, հանգերձեղինաց և այլոց իրեղինաց:

(Յօդ. 84):

8. Ի հեռանալ աշակերտելոց իսպառ ի Ճեմարանէն ընկալցին զգրաւական գումարն,

յետ ի բաց հանելոյ յայնմանէ զգին կորուսեալ կամ վատնեալ իրեղինաց:
(Յօդ. 85):

9. Մարթ է թողուլ զաշակերտս ի նոյն դասարանի զամ մի և եթ յընթացս ողջոյն դպրոցական ուսման, յորժամ պատճառ ոչ յառաջադիմելոյ նոցա ծանրավշիո ինչ իցէ ապա թէ ոչ ի բաց արձակին ի Ճեմարանէն,
(Յօդ. 95):

10. Մէն մի թոշակատու աշակերտաց հատուցանէ ի տարին երկերիւր րուրիիս վճարելով զգումարն յերկուս նուազս ի սեպտեմբեր և ի յունուար ամսեան:

(Յօդ. 105):

11. Եթէ թոշակատու աշակերտ ոքելանիցէ կամ արձակիցի ի Ճեմարանէն մինչեւ լրացեալ ուսումնական կիսամեկին, դրամն հատուցեալ վասն նորա ոչ գարձուցանի յետս:
(Յօդ. 107):

ԱՄ Հայագիտական գրադարան

MAL014895

